

1 **TEMAUDTALELSE: DANMARK I VERDEN**

2 **INDLEDNING**

3 Verden er præget af krige, kriser, social uro og stadig flere naturkatastrofer som følge af
4 klimaforandringerne, rovdriften på klodens ressourcer, den voksende ulighed og
5 magtbalanceringen mellem verdens stormagter. Derfor vil SFU med denne temaudtalelse
6 præsentere vores grundlæggende analyse af det internationale samfund, vores visioner for
7 dets udvikling, og vores holdninger til, hvilken rolle Danmark skal spille i en fortsat mere
8 globaliseret verden.

9 **VERDENSSAMFUNDET I DET 21. ÅRHUNDREDE**

10 Der er en tæt sammenhæng mellem international økonomi og international politik, hvorfor
11 verdensordenen i høj grad defineres af økonomiske interesser. Dette ses bl.a. ved den grundlæggende
12 konflikt, som vi også kender fra national politik: At magt og rigdom er ulige fordelt til fordel for
13 eliten frem for den brede befolkning. En konsekvens heraf er bl.a., at menneskers levevilkår sættes
14 under pres af social dumping, race to the bottom, hjernedræn og volddrift på klodens resurser – alt
15 sammen i elitens interesse frem for den brede befolknings. Når staterne ikke handler i den brede
16 befolknings interesse, skyldes det dels, at eliten har stor indflydelse på den førte politik, dels at
17 staterne presses af det dominerende økonomiske system.

18 Sammenhængen mellem økonomi og politik ses også i stormagternes rivalisering. Finanskrisen har
19 for alvor vist, at økonomisk styrke er den måske største politiske magtfaktor, og mange territoriale
20 konflikter udspringer af kampen om adgang til resurser og markeder – som kan omsættes til politisk
21 indflydelse. Af den grund er USA ikke længere verdens ubestridte supermagt, hvorfor vi i vores
22 analyser og politik også må forholde os til nye spillere på banen som f.eks. Kina, Brasilien og Indien:
23 International politik er ikke længere blok opdelt, men i stigende grad opbygget af ad-hoc-alliancer,
24 der gør systemet mere komplekst at orientere sig i.

25 Kompleksiteten til trods, er der ikke tale om anarki: Der er en international orden, som er bygget op
26 omkring fælles regler, institutioner og værdier, som staterne til en vis grad føler sig bundne af, og
27 som i stigende grad kan håndhæves, bl.a. gennem fælles sanktioner, militær intervention, eller via de
28 internationale domstole. Derved har også international lov indflydelse på staternes ageren.

29 **KRIG OG FRED**

30 SFU er af den klare overbevisning, at Danmark skal gå forrest i fredens projekt. Fred er
31 ikke bare at bevare en status quo, hvor der ikke er krig. Fred er at skabe, og fred kræver en
32 aktiv udenrigspolitisk indsats. Derfor skal Danmark, gennem samarbejde i de internationale
33 organisationer, være med til at gå forrest i udbredelsen af demokrati, og ændre
34 demokratiopfattelsen til andet og mere end blot at sikre demokratiske valg. Demokratiske
35 valg forudsætter demokratiske samfund, og det er dem, Danmark skal gå forrest i at
36 opbygge. Demokrati udbredes ikke fra oven gennem bombeluer på fly, men udvikles nedefra
37 gennem solidarisk samarbejde med lokalbefolkninger og organisationer i andre af verdens
38 lande. Derfor skal vi hjælpe befolkningen med at opbygge et stærkt og velorganiseret
39 civilsamfund, fx ved at hjælpe med at opbygge fagforeninger, boligforeninger, elevråd og andre
40 demokratiske folkelige bevægelser, men med respekt for deres egne traditioner og kultur; vi
41 ønsker at udbrede budskabet om demokrati, men ikke at pådutte en befolkning en styreform, de ikke
42 ønsker.

43 En sådan tilgang til aktivistisk udenrigspolitik kræver ændringer i den nuværende tilgang
44 til internationale konflikter. Når disse bryder ud, er det vigtigt, at Danmark stiller sig på
45 befolkningens side og bidrager til fredelige løsninger, frem for yderligere optrapning af
46 konflikten. Dette skal bl.a. sikres ved at stille humanitær hjælp og forhandlere til rådighed.
47 Ligeledes skal Danmark i sin politiske ageren undgå at fordre militær oprustning, og i
48 stedet arbejde aktivt for en gradvis global nedrustning – dog med anerkendelse af, at et
49 minimumsniveau af militær i alle verdens lande er nødvendigt. Oprustning dræber også uden krig.
50 Oprustning kan føre til krig, men det betyder også, at lande bruger resurser på militær oprustning,
51 der ellers kunne være blevet brugt til at forbedre menneskers levevilkår. Fredelige løsninger på
52 konflikter har historisk set vist sig ikke altid at være mulige, hvorfor vi i SFU anerkender, at før
53 verden ser markant anderledes ud end i dag, kan dansk krigsdeltagelse ikke undgås. I disse tilfælde
54 er det vigtigt, at Danmarks beslutning om at intervenere tages udelukkende på baggrund af
55 sikkerhedshensyn til befolkningen i det eller de krigsramte lande – ikke med henblik på
56 vestlige egeninteresser. Af bl.a. den grund er SFU store tilhængere af princippet om
57 Responsibility to Protect, som forpligter verdenssamfundet på at gribe ind over for
58 folkemord. Desværre muliggør den nuværende struktur i FN, at vetomedlemmer af
59 Sikkerhedsrådet kan blokere for interventioner på baggrund af snævre egeninteresser.
60 Derfor går SFU ind for en udvikling af folkeretten, der styrker muligheden for at stoppe
61 folkemord og forbrydelser mod menneskeheden, også i fravær af et FN-mandat. Til gengæld
62 skal kontrollen med magtanvendelse skærpes, så intervenerende nationer ikke overskrider
63 deres beføjelser.

64 Danmark har ikke kun et ansvar for at varetage befolkningens interesse, når krigen bryder
65 ud, men også, når den er forbi. Derfor skal Danmark være civilt til stede og hjælpe med at
66 sikre stabilitet i landet, og for så vidt muligt genopbygge landet på befolkningens præmisser
67 og med blik for, hvilket udviklingsniveau landet er på. Det er afgørende, når en beslutning om
68 militær intervention træffes, at den intervenerende part har et klart defineret mål med krigen og en
69 plan for en følgende nedskalering til fredelige tilstande. Når vi som land går ind i en krig, skal vi også
70 være opsatte på at tage imod de flygtninge, der højst sandsynligt vil komme pga. krigen. Krigens
71 ofre findes dog ikke kun i de krigshærgede lande, men også blandt Danmarks egne
72 udsendte. Derfor er det vigtigt at samfundet stiller sikkert udstyr og materiel til rådighed i
73 udsendelsen, samt anerkender såvel synlige og usynlige ar på krop og sjæl, de danske
74 soldater vender hjem med, og tilbyder dem en ordentlig behandling.

75 ***ET MODERNE FN***

76 Et demokratisk, internationalt samarbejde er det mest afgørende for at kunne legitimere
77 militær intervention af humanitære årsager, men også for at sikre alternativer til militære
78 midler i form af fælles politiske og økonomiske sanktioner. De Forenede Nationer (FN) er
79 som udgangspunkt det bedste forum til dette formål, der allerede står for en stor del af
80 verdens fredsbevarende og fredsskabende arbejde. FN er et godt initiativ, der har skabt
81 nogle rammer for, hvad der er internationalt acceptabelt. Men FN er i dag især kendetegnet
82 ved ineffektivitet, mange forskellige besluttende organer uden en sammenhængende agenda,
83 og en struktur, der fortsat afspejler verden anno 1945. Hvis FN på sigt skal kunne sikre en
84 verden med mindre krig og uro, er det nødvendigt med en demokratisering af
85 organisationen. Konkret ønsker SFU et demokratisk FN, hvor ingen nationalstater har vetoret eller
86 andre udemokratiske fordele, som fx fast repræsentation i sikkerhedsrådet. Sammensætningen af
87 rådet skal i fremtiden være retfærdig, herunder med bl.a. høringsret for NGO'er og andre

88 interessenter, såsom berørte minoriteter. Derudover skal beslutningsprocesserne gøres mere
89 gennemskuelige. Beskyttelsen af menneskerettighederne og udbredelsen heraf skal fortsat
90 være en af FN's hovedprioriteter. Menneskerettighederne skal være universelle og det
91 internationale samfund har en forpligtelse til at beskytte mennesker mod magter, der
92 overtræder disse. Der eksisterer i dag en lang række folkeslag, der ikke har samme
93 rettigheder og muligheder som andre, fordi de ikke har deres egen nation, men lever som
94 nationale mindretal inden for rammerne af andre stater. Som det er nu, har FN's
95 generalforsamling mere eller mindre ret til at definere, hvilke nationer, der kan betragtes
96 som selvstændige stater. Derfor vil SFU, at FN fremadrettet yderligere skal prioritere at
97 forsvare de nationale mindretals rettigheder. Det gælder også retten til at være en
98 selvstændig stat og blive anerkendt som sådan. Dette skal naturligvis bunde i en demokratisk
99 beslutning, der følger de internationale standarder ved valg, og med så lidt påvirkning som muligt fra
100 landets centralregering eller andre lande. Som hovedregel mener SFU, at det er befolkningen i et
101 givent område, der selv skal bestemme, hvilken stat de ønsker at tilhøre.

102 ***ET SAMARBEJDENDE EUROPA***

103 Den Europæiske Union (EU) er på nuværende tidspunkt det vigtigst internationale samarbejde,
104 Danmark indgår i. Over tid har unionen udviklet sig fra markedsfællesskab til et politisk fællesskab
105 på baggrund af markedsfællesskabet. Det politiske fællesskab ser SFU som positivt, men vi stiller os
106 kritiske over for, at dette politiske fællesskab har baggrund i et markedsfællesskab, der desværre har
107 negative indvirkninger på både EU's opbygning, værdigrundlag og politik. Der er et borgerligt
108 flertal i EU's demokratiske organer, hvilket har trukket Europa i den forkerte retning og
109 skabt store problemer for både lande og mennesker i hele verden. Men EU er først og fremmest
110 en kampplads mellem højre og venstre, selvom det demokratiske underskud og opbygningen omkring
111 markedsfællesskabet giver højrefløjen en fordel. I SFU ønsker vi at bruge EU aktivt til at fremme
112 progressiv international udvikling. EU-landene udgør tilsammen verdens største økonomi.
113 Derfor er unionen nødt til at tage ansvar for verden omkring sig. De store
114 flygtningestrømme fra udviklingslandene bliver i dag mødt med vagtværn og afvisning ved
115 EU's grænser, bl.a. fordi de sydeuropæiske lande er hårdt belastede økonomisk, både på
116 grund den økonomiske krise og den europæiske nedskæringspolitik. Derfor ønsker SFU en
117 fælles asyl- og flygtningepolitik i EU, der sikrer, at alle lande i unionen tager ansvar for de
118 flygtninge, der kommer til vores grænser, dog med forbehold for de enkelte landes resurser.
119 Danmark skal også deltage i dette samarbejde, og derfor ønsker SFU en total ophævelse af
120 det danske retsforbehold. Selvom EU er magtfuld økonomisk set, er unionen fortsat en lille
121 spiller udenrigs- og sikkerhedspolitisk set. Hvis Europa i fremtiden skal spille en selvstændig
122 rolle i de store, internationale dagsordener, er det nødvendigt, at EU i højere grad står samlet. Derfor
123 er SFU tilhængere af et øget udenrigspolitisk samarbejde i EU, så længe det sker med respekt for de
124 enkelte landes suverænitet og særlige forhold i konkrete spørgsmål. EU har dog sit eget forsvars-
125 og sikkerhedspolitiske program, der allerede har bidraget positivt med fredsbevarende og
126 humanitære indsatser rundt omkring i verden. Det er dog problematisk, at dette program presser
127 på for øget oprustning i de europæiske lande. Det ønsker SFU ændret. SFU ser gerne, at disse
128 indsatser bliver ændret i en mindre militaristisk retning og fremadrettet fokuserer på at skabe fred
129 og demokrati på befolkningernes præmisser fra bunden og op. SFU går derfor ind for en
130 ophævelse af forsvarsforbeholdet, da det er en forudsætning for, at Danmark kan deltage i
131 disse fredsbevarende og civile aktioner. Der er brug for en samling af progressive nationer i
132 verden, der i fællesskab kan gå forrest som et demokratisk og fredsskabende alternativ til

133 verdenssamfundets nuværende stormagters imperialistiske udenrigspolitik. Dette vil forhåbentligt på
134 sigt gøre, at NATO bliver overflødig.

135 For at kunne realisere vores mål, er det nødvendigt med stærkere samarbejde mellem de
136 stater, der støtter vores visioner. Derfor ønsker SFU at styrke det nordiske samarbejde -
137 både i og uden for EU. De nordiske lande har på mange måder et fælles udgangspunkt for
138 vores tilgang til verden, hvorfor det er nødvendigt, at vi arbejder tættere sammen, hvis vi
139 skal sikre vores samfundsmodel og værdier i en globaliseret verden.

140 **NATO – et levn fra fortiden**

141 Militæralliancen NATO blev i sin tid stiftet for at sikre de vestlige lande imod angreb fra
142 Sovjetunionen og deres allierede. Derfor kunne man mene, at alliancen havde udspillet sin rolle med
143 afslutningen på den kolde krig. Imidlertid er NATO fortsat som et levn fra fortiden, der i dag først og
144 fremmest binder de europæiske lande til USA i sikkerhedspolitiske spørgsmål. Dette er ikke
145 hensigtsmæssigt, da det er meget usikkert, om USA's og Europas interesser er de samme – især på
146 længere sigt. SFU vil arbejde for en udvikling, hvor Europa bliver selvstændiggjort ift.
147 sikkerhedspolitik, således at dansk NATO-medlemskab bliver ligegyldigt. Imidlertid er NATO pt. en
148 nødvendighed, da alliancen udgør en afgørende beskyttelse. Det gælder især ift. et aggressivt
149 Rusland med tydelige stormagtsambitioner. Derfor støtter SFU indtil videre Danmarks medlemskab
150 af NATO. Vi vil dog forholde os kritisk til alliancens arbejde, og arbejde for, at Danmark kun
151 deltager i NATO-missioner, der har et klart, fredsbevarende perspektiv.

152 **UDVIKLING ER IKKE KUN VÆKST**

153 Udviklingslandene er endnu bagefter de vestlige lande på næsten samtlige parametre, og en af
154 hovedårsagerne hertil skal findes i den internationale økonomiske politik, Vesten har ført siden
155 80'erne, og endnu selv profiterer af. SFU ønsker derfor et opgør med strukturtilpasningslånene, som
156 gennem krav om øget frihandel og deregulering af landets industri forhindrer landene i at beskytte
157 deres egen økonomi og få deres egen industri op at køre. Således kan landet selv få ret til den
158 velstand, det producerer, i stedet for at den lander på rigmænds bankkonti i skattely.
159 Strukturtilpasningslånene administreres af de to internationale økonomiske institutioner,
160 Valutafonden (IMF) og Verdensbanken. Selvom SFU er modstandere af den nuværende politik i disse
161 institutioner, mener vi samtidig, at de er afgørende for mulighederne for at regulere den
162 internationale, politiske økonomi. Derfor ønsker SFU at reformere IMF og Verdensbanken, så deres
163 lån til fattige lande bliver givet på fair vilkår. Samtidig skal institutionerne også danne rammen om
164 det internationale samarbejde for at få lukket hullerne i skattesystemet, så vi kan bekæmpe
165 skattesnyd på internationalt plan. Det skal bl.a. ske gennem indførslen af en global skat på
166 finansielle transaktioner: Det nytter ikke noget, at de vestlige stater giver bistand med den ene hånd,
167 hvis de bruger den anden til at holde sig for øjnene, når multinationale selskaber transporterer den
168 tidobbelte sum ud i skattely. En anden international institution, som SFU ønsker at reformere, er
169 Verdenshandelsorganisationen (WTO). Denne institution har indtil nu mest gjort sig bemærket ved
170 enten ineffektivitet, eller skævvridende, neoliberale handelsaftaler. Men WTO er samtidig den eneste
171 institution, der kan sikre handelsaftaler, hvor alle deltagende lande kan forhandle på lige vilkår. SFU
172 vil arbejde for, at WTO i fremtiden bliver den primære ramme om international handelspolitik, frem
173 for den nuværende situation, hvor de økonomiske stormagter tryner udviklingslandene gennem
174 uretfærdige enkelt-aftaler. Derudover skal WTO i fremtiden sikre differentierede regler for landene,
175 afhængigt af udviklingsniveau, og en liberalisering af de intellektuelle ophavsrettigheder, så også
176 ulandene kan få adgang til vigtig teknologi og medicin.

177 I stedet for at give finansiel støtte til dumping af billige eksportvarer på ulandenes
178 markeder, skal Danmark og EU hjælpe til, at ulandenes egen produktion kommer op at

179 køre. Dette skal bl.a. sikres ved en gradvis udfasning og omlægning af EU's landbrugsstøtte, og ved
180 at fjerne EU's diskriminerende toldmure. Derudover skal Danmarks ulandsbistand igen hæves
181 til 1 % af BNP, og vi skal sørge for, at EU's bistandshjælp bliver brugt rigtigt: Selvfølgelig
182 skal vi sende nødhjælp under sultkatastrofer og deslige, men hovedfokus skal ligge på de
183 langsigtede investeringer. Derfor skal EU sikre, at bistandshjælpen bruges til ulandenenes
184 respektive befolkningers fordel, ved at investere pengene i bl.a. holdbar infrastruktur;
185 energiforsyning; et velfungerende statsapparat, og dermed blandt andet muligheden for selv
186 effektivt at kunne indkræve skat, ikke mindst fra multinationale selskaber; sociale programmer; og
187 klimavenlig udvikling af industrien – udvikling handler ikke kun om økonomisk vækst. Men
188 klimaudfordringen er også vores ansvar. De klimagasser, som vi lukker ud, rammer nemlig
189 ulandene hårdest. Massive mængder klimaflygtninge, flere naturkatastrofer og ustabil
190 madproduktion er alle konsekvenser af industrilandes produktionsform. Derfor er det også
191 med et udviklingsperspektiv afgørende, at vi i Danmark fortsat går forrest og inspirerer
192 resten af industrilandene til klimavenlig omstilling.

193 **International klimapolitik**

194 Klimaproblemerne er måske den største udfordring, det internationale samfund står overfor i de
195 kommende år. Hvis ikke vi skal opleve alvorlige forandringer af vores jordklode og forringede
196 levevilkår for størstedelen af Jordens befolkning, skal det lykkes at få forhandlet en ny international
197 klimaaftale på plads. SFU mener, at ansvaret for dette først og fremmest ligger hos de vestlige lande,
198 der fortsat står for den største udledning af drivhusgasser. Derfor kræver SFU, at der indgås en
199 aftale, hvor vesten påtager sig sit ansvar, og der stilles rimelige krav til alle verdens lande, baseret på
200 udviklingsniveau. For at sikre håndhævelsen af aftalen, ønsker SFU, at der oprettes en
201 verdensmiljøorganisation (WEO). Denne organisation skal sikre, at klimaaf-talen overholdes, danne
202 rammen om fremtidige internationale klima- og miljøforhandlinger, og give mulighed for økonomisk
203 understøttelse til de lande, der har svært ved at leve op til den internationale klimapolitik.

204 **AFSLUTNING**

205 Med dette papir har vi lagt retningslinjerne for SFU's holdninger til Danmarks
206 internationale arbejde og vores visioner for skabelsen af en retfærdig verden på europæisk
207 og globalt plan. Disse visioner kan dog ikke stå alene. Som socialister tror vi på, at en mere
208 retfærdig verdensorden skabes gennem internationalt samarbejde. Derfor vil vi samarbejde
209 med ligesindede kræfter på tværs af landegrænser i kampen for grundlæggende forandring.
210 Kun gennem transnationalt fællesskab kan vi forandre verden.